

Verklaring bij gelegenheid van de

heiligverklaring van Edith Stein

Broeders en zusters in Christus

Op deze zondag, 11 oktober 1998, zal paus Johannes Paulus II een bijzondere vrouw heilig verklaren, Edith Stein, zuster Theresa Benedicta a Cruce, zoals haar karmelitaanse ordenaam luidde. Met haar leven en in haar geschriften legt Edith Stein getuigenis af van een intens verlangen naar God.

Geboren in een joods gezin, verliest Edith Stein op vroege leeftijd haar vader. Op haar veertiende levensjaar geraakt zij in een diepe geloofscrisis. Voortaan noemt ze zich atheïste. Het verlangen naar een dragende waarheid in haar leven drijft de met een scherp intellect begiftigde vrouw naar een studie filosofie, waarin zij een uiterst talentvol leerlinge blijkt van een van de grote denkers in onze eeuw, Edmund Husserl. Na een sterfgeval in haar vriendenkring wordt zij diep geraakt door de wijze waarop de nabestaanden vanuit een christelijke spiritualiteit de dood van hun dierbare weten te aanvaarden. Deze geraaktheid rijpt tot een vast besluit na het lezen van een biografie over Theresa van Avila. "Toen ik het boek sloot, zei ik: dit is de waarheid." Edith Stein besluit zich te laten dopen, hetgeen geschiedt op nieuwjaarsdag 1922.

Haar talenten als filosofe wendt ze aan als lerares, maar na de machtsovername van de nationaal socialisten in 1933 is zij gedwongen deze taak neer te

leggen. Zij ziet hierin evenwel een aanwijzing om aan haar Godsverlangen te beantwoorden door in te treden in de Karmel. De pogroms tegen de joden tijdens de zogeheten Reichskristallnacht op 9 november 1938 dwingen haar naar de Karmel van Echt, Limburg te vluchten. Als represaille voor het protest van de Nederlandse bisschoppen tegen de deportaties van de joden, voorgelezen in de kerken op 27 juli 1942, wordt ze samen met andere katholieke joden opgepakt door de Duitsers. Bij het vertrek neemt Edith de hand van haar doodsbenuwde zuster vast. Men hoort haar zeggen: "Kom, wij gaan voor ons volk." In Auschwitz vindt zij, op 9 augustus, de dood in de gaskamers.

Nu wij vandaag Edith Stein als heilige begroeten, doen we dat niet zonder stil te staan bij de tallozen uit het joodse volk die, vasthoudend aan het geloof van de vaders, getuigenis aflegden van de Eenheid van Gods Naam. Daarnaast ervoeren en ervaren velen nog dagelijks de sjoa als uiterste beproeving

of zelfs als weerlegging van hun geloof in God.

Dit alles noopt ons tot respect en bescheidenheid wanneer wij Edith Stein eren. De liefde voor het kruis sterkte Edith Stein in haar laatste gang, temidden van haar volk. De dood zag zij tegemoet als de deelname aan de verlossende kracht van Christus' kruis. Voor katholieken is zij daarin een bron van kracht en inspiratie.

In Edith Stein ontmoeten we een vrouw die in haar filosofische zoektocht vasthoudt aan een blijvend verlangen naar God. In de spiritualiteit van het kruis vindt zij het ultieme houvast. Wij zijn dankbaar voor de grote gaven waarmee deze dochter van Israël de kerk heeft verrijkt. Tegelijk belijden wij het mysterie van Gods onherroepelijke trouw aan het joodse

volk (Rom. 11,25; *Nostra aetate*, 4) en herhalen wij de woorden van onze verklaring *Levend uit één en dezelfde wortel* uit 1995 dat “de joodse godsdienst voor christenen een wezenlijke, een blijvende betekenis heeft”.

Moge het ons gegeven zijn te delen in de rijkdom van deze unieke vrouw Edith Stein, een heilige die solidair bleef met haar volk, vandaag geplaatst op een lichter die niet verborgen is, tot eer van de Vader, de Zoon en de heilige Geest.

Utrecht, 11 oktober 1998

DE NEDERLANDSE BISSCHOPPEN